

लंपी स्किन रोग

लंपी स्किन रोगाची लक्षणे कशी ओळखाल?

लंपी स्किन या साथीच्या विषाणूजन्य चर्मरोगाची लक्षणे खालीलप्रमाणे असतात.

१. या रोगाने बाधित असलेल्या जनावरांमध्ये आजाराचा सुप्तकाळ २-५ आठवडे एवढा असतो.
२. जनावरांना सुरुवातीस भरपूर ताप येतो (१०४ - १०५ अंश फॅ)
३. प्रथम बाधित जनावरांच्या डोळ्यातून व नाकातून पाणी येते.
४. लसिका ग्रंथींना सूज येते.
५. जनावरे चारा कमी खातात, पाणी कमी पितात.
६. जनावरांचे डोके, मान, पाय, मायांग, कास इत्यादी भागात त्वचेवर १०-१५ मिमी व्यासाच्या गाठी येतात. काही वेळा तोंड, नाक व डोळ्यात व्रण निर्माण होतात. तोंडातील व्रणांमुळे आजारी जनावरांना चारा चघळण्यास त्रास होतो.
७. डोळ्यातील व्रणांमुळे डोळ्यांना चिपडे येऊन डोळ्याची दृष्टी बाधित होते.
८. या रोगाच्या प्रादुर्भावामुळे फुफ्फुसदाह किंवा स्तनदाह (मस्टायटीस) या आजाराची बाधा जनावरांमध्ये होऊ शकते.
९. बाधित जनावरांच्या रक्तातील पांढऱ्या पेशी व प्लेटलेटची संख्या कमी होते.
१०. बाधित जनावरांच्या पायावर सूज येऊन काही जनावरे लंगडतात.

वरील लक्षणांचा विचार करून बाधित जनावरांचा ताबडतोब तज्ञ पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने उपचार करावेत.

लंपी स्किन रोगाचे प्रतिबंधात्मक उपाय व उपचार

१) जनावरांचा गोठा नेहमी हवेशीर ठेवावा जेणेकरून कीटकांचा प्रादुर्भाव वाढणार नाही. बाधित जनावरे निरोगी जनावरांपासून किमान एक महिना वेगळी ठेवावीत.

२) गोठ्यात डास, माशांच्या नियंत्रणासाठी निरगुडी, वाळलेले शेण, कडुलिंबाच्या पाल्याचा धूर करावा.

३) कडुलिंबाचे तेल, करंज तेल, कापूर तसेच १% फॉर्मलीन, २ ते ३% सोडियम हायपोक्लोराईड किंवा २% फिनाईलची फवारणी करावी.

४) गोचीड नियंत्रणासाठी १ मिली प्रति ५० किलो जनावरांच्या वजनाप्रमाणे आयव्हरमेक्टीनचे इंजेक्शन कातडी खाली द्यावे.

५) चराऊ कुरणावर जनावरे एकत्रित चरावयास सोडू नयेत. बाहेरील/बाजारातील जनावरे गावात किंवा गोठ्यात आणू नयेत.

६) रोगाची लक्षणे दिसवणाऱ्या जनावरास तात्काळ पशुवैद्यकाकडून उपचार करून घ्यावेत.

७) ज्वरनाशक, सूज कमी करणारी, वेदनाशामक औषधे जनावरांना टोचून घ्यावीत, प्रतिजैवकांचा वापर करावा. प्रतिकारक्षमता वाढविण्यासाठी उपचार करावेत.

८) जनावरांच्या शरीरावर झालेल्या जखमा २% पोटॅशियम परमँगनेटच्या पाण्याने धुवून त्यावर बोरोग्लिसरीन लावावे.

९) या रोगाचा प्रतिबंधात्मक उपाय म्हणून चार महिने व त्यावरील वयाच्या सर्व गाय-म्हैस वर्गीय जनावरांना पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने लस टोचून घ्यावी.

अधिक माहितीसाठी संपर्क:

प्रा. सुधीर स. सुर्यगंध

विषय विशेषज्ञ (पशुविज्ञान)

कृषी विज्ञान केंद्र, तळसंदे